Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U102491

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-10-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Долинний Сергій Сергійович
2. Dolynnyi Serhii S.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Соціальні та поведінкові науки. Психологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 12-10-2021

Спеціальність за освітою: Психологія

Місце роботи здобувача: Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Код за ЄДРПОУ: 02125094

Місцезнаходження: вул. Острозького, буд. 32, м. Вінниця, Вінницький р-н., Вінницька обл., 21100, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.453.005

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: вул. Паньківська, буд. 2, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Код за ЄДРПОУ: 02125094

Місцезнаходження: вул. Острозького, буд. 32, м. Вінниця, Вінницький р-н., Вінницька обл., 21100, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 15.21.51

Тема дисертації:

1. Психосоматичні чинники внутрішньої конфліктності у педагогів закладів вищої освіти

2. Psychosomatic factors of internal conflict in higher school teachers

Реферат/анотація:

1. Дисертація присвячена виявленню психосоматичних чинників внутрішньої конфліктності педагогів закладів вищої освіти, в аспекті чого здійснено теоретичне обґрунтування й емпіричне дослідження їх впливу на особистість. Теоретико-методологічною основу дослідження склали концептуальні засади сучасного наукового підходу таких науковців як Л. Карамушка, О. Кокун, О. Корніяка, С. Максименко, Г. Мозгова, М. Томчук, які підкреслюють наявність психологічної напруженості в освітніх організаціях, що впливає на самопочуття людини. Теоретична база дослідження побудована на принципах детермінізму, об'єктивності, єдності, системно-синергетичному принципі й аналізі за одиницями, принципах розвитку та цілепокладання, а також на принципах об'єктивності, науковості, системності та комплексності. У межах цих підходів були застосовані відповідні методи щодо дослідження особливостей прояву внутрішньої

конфліктності педагогів у ситуації психосоматичних розладів: Опитувальник Плутчика-Келермана Конте – Методика Індекс життєвого стилю (Life Style Index, LSI) для діагностики механізмів психологічного захисту; методика дослідження рівня агресії Басса-Дарки (Buss-Durkey Hostility Inventory (BDHI)) для визначення фізичної агресії, непрямої агресії, роздратування, негативізму, образи, підозрілості, вербальної агресії, почуття провини; опитувальник «Шкала локусу рольового конфлікту» П. Горностая, призначений для вивчення соціально-психологічних закономірностей та індивідуальних утворень особистості, з точки зору рольового підходу; Гіссенський опитувальник соматичних скарг виявляє інтенсивність емоційно забарвлених скарг з приводу стану фізичного здоров'я, яка високо корелює з маскованою депресією; опитувальник вираженості психопатологічної симптоматики для встановлення актуального психологічного симптоматичного статусу (за шкалами симптоматичних розладів: соматизації, внутрішньої конфліктності, депресії, ворожості, фобічної тривожності, параноїдальних тенденцій, психотизму, а також за трьома узагальненими шкалами другого порядку: загальний індекс тяжкості симптомів, індекс наявного симптоматичного дистресу, загальна кількість позитивних відповідей); «Чотиривимірний опитувальник для оцінки дистресу, депресії, тривоги та соматизації» (The Four-Dimensional Symptom Questionnaire – 4DSQ) для оцінки скарг психосоматичного характеру; тест «Самооцінка станів тривожності, фрустрації, агресивності та ригідності» (адаптований варіант методики Г. Айзенка) дозволяє оцінити деякі неадаптивні стани (тривога, фрустрація, агресія) і властивості особистості (тривожність, фрустрованість, агресивність і ригідність); методика «Визначення рівня конфліктостійкості особистості (Н. Фетіскін)», що дозволяє опосередковано визначити рівень конфліктостійкості особистості. Організація дослідження за таким підходом надає можливість підтвердити припущення про те, що 1) внутрішня конфліктність залежить від індивідуально-особистісних і соціально-психологічних чинників в умовах ЗВО, що призводить до зародження психосоматичних розладів у педагогів; 2) раннє попередження та конструктивне забезпечення завчасної допомоги в подоланні внутрішньої конфліктності, сприятиме ефективності саморегуляції власних психічних станів в учасників освітнього процесу. Як базові компоненти структурно-функціональної моделі психосоматичної інтеграції детермінант внутрішньої конфліктності педагогів в освітньому середовищі ЗВО мають місце такі компоненти як психологічний (індивідуально-особистісні властивості особистості, психологічний захист, свідоме та несвідоме в організації психічної діяльності); кірково-підкірковий (специфічні особливості діяльності головного мозку: лімбікоретикулярного комплексу, гіпоталамо-гіпофізарно-наднирникової системи); нейрогуморальний (особливості взаємодії та реагування на конфліктну ситуацію, з урахуванням взаємодії соматичної і вегетативної нервової та ендокринної систем); дисфункція органа чи систем організму (внаслідок дії кількох стресових факторів). За результатами дослідження видно перевагу таких психологічних механізмів захисту як раціоналізація (у осіб контрольної групи – КГ), проєкція і реактивне утворення (в осіб експериментальної групи – ЕГ). Психологічний захист являє собою численні неусвідомлені реакції, які ситуативно спрацьовують під час загрози. Незалежно від виду механізму психологічного захисту, відбуваються значні затрати енергетичних ресурсів організму, які виснажують його та призводять до прояву психосоматичних розладів. В умовах підвищеного дискомфорту ці механізми психологічного захисту автоматично вмикаються, несвідомо забезпечуючи ефективні стратегії поведінки. Однак природний захист не варто використовувати часто, навіть в умовах свідомого контролю, адже, виснажуючи свій енергетичний запас, людина наражає себе на небезпеку щодо розвитку низки психосоматичних проблем.

2. The dissertation is devoted to the identification of psychosomatic factors of internal conflict in higher school teachers, in respect of the aspect their influence on the personality has been theoretically grounded and empirically proven. The theoretical background of the study is based on the principles of determinism, objectivity, unity, system-synergetic principle and system analysis, development and goal-setting, as well as on the principles of systemic and scientific approach, and complexity. Within these approaches, appropriate methods were used to study the features of the internal conflict manifestation in teachers under condition of psychosomatic disorders: Questionnaire Plutchik-Kellerman Conte - Methodology Life Style Index (LSI) to diagnose the mechanisms of psychological protection; Bass-Durkey Hostility Inventory (BDHI) method to determine the level of aggression,

indirect aggression, irritation, negativism, resentment, suspicion, verbal aggression, guilt; in terms of role approach P. Hornostay's questionnaire "Scale of locus of role conflict" designed to study the socio-psychological patterns and individual formations of personality; the Giessen Somatic Complaints Questionnaire to reveal the intensity of emotionally coloured complaints about physical health, which is highly correlated with masked depression; questionnaire of the severity of psychopathological symptoms to establish the current psychological symptomatic status (on the scales of symptomatic disorders: somatization, internal conflict, depression, hostility, phobic anxiety, paranoid tendencies, psychoticism, as well as on three generalized scales of second-order symptomatology. distress, the total number of positive responses); The Four-Dimensional Symptom Questionnaire (4DSQ) to assess psychosomatic complaints; test "Self-assessment of anxiety, frustration, aggression and rigidity" (adapted version of H. Eysenck's method) to evaluate some nonadaptive states (anxiety, frustration, aggression) and personality traits (anxiety, frustration, aggression and rigidity); method "Determination of the level of conflict resilience of the individual (by N.P. Fetiskin)", for indirect determination of the level of conflict resilience of the individual. As basic components of the structural-functional model of psychosomatic integration of determinants of internal conflict in teachers of higher educational environment the following components can be traced: psychological (individual personality traits, psychological protection, conscious and unconscious in the organization of mental activity); cortico-subcortical (specific features of the brain: visceral brain complex, hypothalamic-pituitary-adrenal system); neurohumoral (features of interaction and response to a conflict situation, taking into account the interaction of somatic and autonomic nervous and endocrine systems); dysfunctioning of an organ or body systems (due to the several stressors effect). The results of the study show the advantage of such psychological defense mechanisms as rationalization (in CG), projection and reactive formation (in EG). Psychological protection is a number of unconscious reactions that are situationally triggered during a threat. Regardless of the type of mechanism of psychological protection, the significant amount of energy resources are used by the body, which deplete it and lead to the manifestation of psychosomatic disorders. In conditions of increased discomfort, these mechanisms of psychological protection are automatically activated, unconsciously providing effective behavioral strategies. However, natural protection should not be overused, even in conditions of conscious control, because, depleting his energy supply, a person rewards himself for the danger of developing a number of psychosomatic problems. In CG we diagnose absence of aggressive and hostile behavior. In the analysis of the study of the level of aggression according to the Bass-Darka method, three groups of individuals with increased aggression and hostility have been identified: in the first group, physical aggression (57) and self-aggression (33) prevail among highly aggressive individuals; less manifested negativism (10). Self-aggression (54) and negativism (26) dominate in the group with average aggression (the second group). The third position in this group is occupied by physical aggression (20). Indicators for this group show the highest level of self-aggression (45) and negativism (35). The least studied resort to physical aggression (20). Analysis of the results of the study showed that the individuals demonstrated a high level of conflict and aggression, which provokes internal inconsistency and instability.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Візнюк Інесса Миколаївна

2. Viznuk Inessa Mykolaivna

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мозгова Галина Петрівна

2. Mozhova Halyna P.

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Томчук Михайло Іванович

2. Tomchuk Mihail I.

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кокун Олег Матвійович
2. Kokun Oleg Matviyovych

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Карамушка Людмила Миколаївна
2. Karamushka Ludmyla Mykolaivna

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Корніяка Ольга Миколаївна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Корніяка Ольга Миколаївна
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Т.А.